

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 364/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného obchodnou spoločnosťou URBAN FALATH GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Zámocké schody 2/A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 30/2017 z 24. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 2 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 30/2017 z 24. októbra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 T 32/2010-57 z 3. júna 2014 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona, za spáchanie ktorého mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní desiatich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 1 To 128/2014 zo 14. januára 2015 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 5 T 32/2010-57 z 3. júna 2014 vo výroku o treste a jeho výkone a uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody vo výmere ôsmich rokov so zaradením do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tdo 30/2017 z 24. októbra 2017 odmietol sťažovateľom podané dovolanie. Naposledy podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti poukázal na skutočnosť, že najvyšší súd odmietol v dovolacom konaní ním podané dovolanie s touto argumentáciou:

„- zásadným porušením práva na obhajobu nie je prípad, ak sa obvinený vzdá práva na byť prítomný na verejnom zasadnutí, hoc v tom čase nemal vedomosť o existencii listinného dôkazu vykonaného na verejnom zasadnutí, nakoľko sa tým vzdáva aj práva vyjadriť sa k vykonaným dôkazom;

- zásadným porušením práva na obhajobu nie je ani prípad ustanovenia spoločného obhajcu viacerým (v danom prípade dvom) obvineným, nakoľko ich záujmy si navzájom neodporovali;

- dovolanie síce možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, avšak tento dôvod nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto ju podáva známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v odvolacom konaní;

- dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť, preto dovolací súd nemôže meniť alebo skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku.“

Podľa názoru sťažovateľa «... Najvyšší súd SR v (ne)odôvodnení svojho uznesenia sa nesprávne a nedostatočne vysporiadal s otázkou „zásadného porušenia práva na obhajobu“ v spojení s právom na súdnu ochranu a právom na spravodlivý súdny proces, čím zatažil svoje rozhodnutie vadou arbitrárnosti a vadou zmätočnosti a tým aj vadou nezákonnosti a tak aj ústavnej non-konformnosti.».

V podrobnostiach sťažovateľ predostiera svoju úvahu, podľa ktorej „Hoci... súhlasil s prejednaním veci na verejnom zasadnutí v jeho neprítomnosti, no súčasne v tom čase... ešte vôbec nemal vedomosť o existencii nového listinného dôkazu, nakoľko ho spoločný obhajca Sťažovateľa a spoluobvinenej [REDAKOVANÉ] tejto skutočnosti neinformoval, a nakoľko Krajský súd v Bratislave napriek tomu, že ... nemal reálnu vedomosť a ani reálne právo sa k veci vzhľadom na existenciu nového dôkazu vyjadriť, išlo o nenaplnenie elementárnej súčasti práva na obhajobu de iure a de facto k popretiu tohto základného ústavného a zákonného práva.“. V nadväznosti na uvedené teda sťažovateľ dôvodí, že

„... nesúhlasí s právnymi závermi Uznesenia Najvyššieho súdu SR a poukazuje, že... sa síce vzdal práva účasti byť prítomný na verejnom zasadnutí, avšak nemal vedomosť o existencii nového dôkazu, a preto takéto vzdanie sa práva je potrebné považovať za predčasné a tým pádom neúčinné, nakoľko sa ho vzdal pred tým, ako ho mohol reálne uplatniť. Uvedené preto nezbavuje kompetentného (súdneho) orgánu povinnosti, dať možnosť obvinenému (či obžalovanému) realizovať jeho právo na obhajobu, ktoré mu v súvislosti s predložením nového dôkazu vzniklo.“. Zároveň sťažovateľ poukazuje na to, že «... ak obhajca obhajuje dvoch či viacerých spoluobvinených, z ktorých jeden sa k skutku doznáva (hoc berie vinu na seba) a druhý spáchanie skutku popiera, avšak súd k danému dôkazu zaujme stanovisko, že takýto dôkaz je de facto účelový a svedčí aj o vine druhého obvineného, je vždy namieste vylúčiť spoločného obhajcu z obhajoby oboch, eventuálne aspoň jedného z obvinených, lebo a len takýmto postupom je garantované právo obvineného (Sťažovateľa) na obhajobu ako aj právo (Sťažovateľa) na súdnu a inú právnu ochranu a právo Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces. Dôvodom pre vylúčenie je záujem predísť vzniku situácie, kedy by obhajca mal pokračovať v obhajobe obvinených, resp. jedného z nich, pričom by mohol využiť informácie a poznatky získané od spoluobvinených, ktorých predtým spoločne obhajoval. Údajná neexistencia rozporu záujmov obvinených (Sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a spoluobvinenej [REDAKOVANÉ]) podľa stanoviska Najvyššieho súdu SR tak podľa právneho názoru Sťažovateľa nebola naplnená od momentu predloženia listinného dôkazu - „priznanie sa [REDAKOVANÉ] zo dňa 28.09.2014“ - do súdneho spisu. Najvyšší súd SR (Porušovateľ) však tieto skutočnosti nevyhodnotil ako „zásadné porušenie práva na obhajobu“ a k vyššie uvedeným námietkam sa v napadnutom Uznesení vyjadril v tom zmysle, že skutočnosti uvádzané obvineným nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.».

Sťažovateľ vyvodzuje záver: „Najvyšší súd SR sa nedostatočne, nesprávne, nezákonne a ústavne non-konformne vysporiadal s námietkami Sťažovateľa týkajúcimi sa predovšetkým porušenia jeho práva na obhajobu, pričom právna argumentácia Najvyššieho súdu v napadnutom Uznesení je nedostatočná, nelogická a absentuje v nej dostatočné a zákonné vysporiadanie sa s kľúčovými argumentmi Sťažovateľa, čím Najvyšší súd SR zaťažil svoje rozhodnutie i vadou zmätočnosti, nepreskúmateľnosti, arbitrárnosti, čím je jeho rozhodnutie en block nezákonné a tak de iure Najvyšší súd SR porušil právo

Sťažovateľa na právo na obhajobu ako aj právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a právo Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na jasné, určité a presvedčivé a tak zákonné a ústavne konformné odôvodnenie každého súdneho rozhodnutia.“

4. V petite podanej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„4.1. Najvyšší súd Slovenskej republiky svojim uznesením sp. zn. 2Tdo/30/2017 zo dňa 24. 10. 2017 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a tiež aj právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a súčasne porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na obhajobu podľa čl. 50 ods.3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a súčasne i porušil čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v nadväznosti na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

4.2 Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/30/2017 zo dňa 24. 10. 2017 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4.3 Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti

o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu

ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

9. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde a pod tento článok spadá aj právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. Tým je dané, že tento článok zaručuje každému právo na to, aby svoju vec týkajúcu sa občianskych práv a záväzkov mohol nechať predložiť súdu. V tomto smere toto ustanovenie zakotvuje „právo na súd“ a právo na prístup k súdu (teda právo zahájiť konanie pred súdom) je len jedným z jeho aspektov (Golder proti Spojenému kráľovstvu). K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21.2.1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36). Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

10. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012).

11. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy (obdobne aj podľa čl. 40 ods. 3 listiny) obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

12. Ústavný súd už vo svojich prvotných rozhodnutiach zaujal stanoviská k dodržiavaniu čl. 50 ods. 3 ústavy orgánmi štátu.

12.1 Vo veci sp. zn. II. ÚS 8/96 uviedol, že čl. 50 ods. 3 zaručuje všetkým oprávneným osobám, že budú mať čas na prípravu obhajoby, ďalej že budú mať možnosť pripraviť si obhajobu a že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Uplatnenie práva na obhajobu nezaručuje oprávnenej osobe dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu.

12.2 Vo veci sp. zn. II. ÚS 52/98 ústavný súd uviedol, že pozitívny záväzok Slovenskej republiky pri realizácii práv obvineného v trestnom konaní je zabezpečený prostredníctvom Trestného poriadku, ktorý je právnym predpisom upravujúcim postup v trestnom konaní. Trestný poriadok v jednotlivých fázach trestného konania zaručuje ústavou garantované právo obhajoby.

13. Ústavný súd poukazuje na to, že zásada, z ktorej vyplýva „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutným prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd, a preto podľa názoru ústavného súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd (m. m. II. ÚS 34/99), a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým

prislúcha interpretácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

15. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

16. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z judikatúry

ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

17. Ústavný súd poukazuje na to, že v prvom rade je všeobecný súd povinný poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa, ale na druhej strane nemožno bagatelizovať význam, podstatu a zmysel obhajoby, v rámci ktorej sa obvinený obhajuje sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Ak takéhoto obhajcu má alebo ho musí mať, je potom jeho úlohou obhajovať práva obvineného čo najúčinnším spôsobom, pod ktorým treba bez pochyb rozumieť aj aktívny prístup obhajcu pri obhajovaní jeho záujmov, ako aj starostlivosť obhajcu zameranú na to, aby boli náležite a včas objasnené skutočnosti, ktoré vinu obvineného vyvracajú alebo ju zmiernujú [§ 44 ods. 1 Trestného poriadku (IV. ÚS 482/2011)]. Spôsob obrany sťažovateľa a taktika jeho obhajoby nemôže byť v prípade jej neúspechu pričítaná na vrub súdu, ktorý koná v súlade so zákonom (IV. ÚS 217/2013). Naostatok uplatnenie práva na obhajobu oprávnenej osobe nezaručuje dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom základného práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (III. ÚS 41/01, III. ÚS 256/03, I. ÚS 140/04).

18. Taktiež z dostupnej a argumentačne podpornej literatúry vyplýva, že „Z nezávislosti advokácie na štáte vyplýva, že vedenie obhajoby je vo svojej podstate záležitosťou medzi obvineným a jeho klientom, či už mu bol obhajca pridelený v rámci právnej pomoci, alebo si ho platí klient sám. Článok 6 ods. 3 písm. c) núti príslušné štátne orgány zasiahnuť iba vtedy, ak nedostatky na strane ustanoveného obhajcu vyjdú najavo, alebo ak sú o nich akýmkoľvek iným spôsobom informované [Kamasinski proti Rakúsku, rozsudok 19. december 1989, č. 9783/82, § 65]. To isté platí i pre obhajcu zvoleného obvineným [Imbrioscia, § 41].“ (KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. Vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012.).

19. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k sťažovateľom nastolenej otázke vzdania sa práva vyplýva, že čl. 6 dohovoru nebráni tomu, aby sa osoba vzdala svojich práv na základe svojho vlastného rozhodnutia, ktoré urobí výslovne alebo mlčky. Takéto vzdanie sa však musí byť pre účely dohovoru vykonané jednoznačným spôsobom a musia ho sprevádzať minimálne záruky zodpovedajúce jeho významu (Scoppola proti Taliansku, č. 2, rozsudok zo 17. 9. 2009, sťažnosť č. 10249/03, bod 135). V prípade vzdania sa práva pôjde v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva predovšetkým o vzdanie sa procesného práva (Albert and Le Compte proti Belgicku, rozsudok z 10. 2. 1983, sťažnosti č. 7299/75 a č. 7496/76, bod 35). Takéto vzdanie sa práva musí byť jednoznačné, nemusí však byť urobené písomnou formou (Borotyuk proti Ukrajine, rozsudok zo 16. 12. 2010, sťažnosť č. 33579/04, bod 80). Dotknutá osoba musí byť zároveň informovaná o tom, že právo, ktorého by sa mohla vzdať, má k dispozícii (Dorozhko a Pozharskiy proti Estónsku, 24. 4. 2008, sťažnosti č. 14659/04 a č. 16855/04, bod 49). Vzdanie sa práva musí byť taktiež autentické (Bortnik v. Ukraine, rozsudok z 27. 1. 2011, sťažnosť č. 39582/04, body 42 – 44). Napokon musí byť splnená podmienka, že vzdanie sa práva nie je v rozpore s verejným záujmom (Schuler-Zgraggen v. Switzerland, rozsudok z 24. 6. 1993, sťažnosť č. 14518/89, bod 58).

20. Podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu predvolanie na verejné zasadnutie bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5. Podľa § 293 ods. 6 Trestného poriadku verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného nemožno konať, ak je obvinený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje päť rokov. Podľa § 293 ods. 7 Trestného poriadku ustanovenie odseku 6 sa nepoužije, ak sa obvinený odmietol zúčastniť verejného zasadnutia alebo výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti. Podľa § 293 ods. 9 Trestného poriadku v prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať verejné zasadnutie bez prítomnosti obhajcu. Ospravedlnenie a žiadosť podľa odseku 7 môže predniesť aj obhajca obvineného, ak je na to osobitne splnomocnený.

21. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 30/2017 z 24. októbra 2017 v podstatnom vyplýva:

«Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovenia § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. Obvinený svoje dovolanie založil na dôvodoch podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Tr. por..

K naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dochádza porušením práva na obhajobu zásadným spôsobom. Najvyšší súd uvádza, že vo všeobecnosti možno právo na obhajobu chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky sa premietlo do viacerých ustanovení Trestného poriadku, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva na obhajobu obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví v postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod. Zásadným porušením práva na obhajobu sa preto rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda ak po celé konanie, alebo určitú časť konania obvinený obhajcu nemá, hoci ho mal mať.

V zmysle uvedeného skutočnosti uvádzané obvineným v dovolaní nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

K obvineným uvádzanému „ignorovaniu“ listinného dôkazu - priznanie sa [REDAKOVANÉ] súdom, Najvyšší súd pripomína, že ak súd vyhodnotí vykonaný dôkaz alebo súhrn dôkazov inak než podľa predstáv niektorej zo strán, nemožno z toho vyvodit', že takýmto postupom došlo k porušeniu práv na obhajobu. Vychádzajúc z § 2 ods. 12 Tr. por. povinnosťou súdu je totiž podľa vlastnej úvahy, s ohľadom na dôkaznú situáciu určiť rozsah dokazovania zákonne získanými dôkaznými prostriedkami postačujúci pre spravodlivé a zákonu zodpovedajúce rozhodnutie. Krajský súd v Bratislave sa v odôvodnení rozsudku náležite vysporiadal so spomínaným listinným dôkazom a z odôvodnia sú zrejmé aj úvahy, ktoré súd viedli k hodnoteniu predmetného dôkazu.

Podľa § 2 ods. 7 Tr. por. každý má právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom, ak tento zákon neustanovuje inak.

Obvinený sa môže vzdať svojho práva byť prítomný na hlavnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí, a zároveň práva vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, čomu tak bolo aj v danom prípade, keď obvinený podaním doručeným Krajskému súdu v Bratislave dňa 14. januára 2015 požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti v zmysle § 293 ods. 7 Tr. por.. Neobstojí preto námietka obvineného, že nemal možnosť vyjadriť sa k listinnému dôkazu vykonanému na verejnom zasadnutí Krajského súdu v Bratislave. Nakoľko sa tohto práva vzdal, nie je možné hovoriť o porušení práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Vo vzťahu k námietke obvineného ohľadom spoločného obhajcu ustanoveného ex offo obvineným a s tým súvisiacim porušením práva na obhajobu, Najvyšší súd uvádza s poukazom na § 40 ods. 3 Tr. por., že v súlade so zásadou primeranosti a hospodárnosti trestného konania sa v prípadoch, ak sú v tej istej veci trestne stíhaní viacerí obvinení, ktorých záujmy si neodporujú, súd ustanoví týmto obvineným spoločného obhajcu.

Z obsahu vyšetrovacieho spisu (č. 1. 23-24) vyplýva, že obvineným [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] bol ustanovený spoločný obhajca z dôvodu uvedeného v § 37 ods. 1 písm. a) Tr. por. Z prípravného konania, ani z konania pred súdom nevyplýva, že by obvinení akýmkoľvek spôsobom namietali súdom ustanoveného obhajcu, a rovnako je zrejmé, že ich záujmy si navzájom neodporovali.

Obvinený je názoru, že konflikt záujmov nastal až doručením priznania [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zo dňa 28. septembra 2014 odvolaciemu súdu. Najvyšší súd však nezistil žiadny konflikt záujmov medzi spoluobvinenými, pretože obvinená [REDAKOVANÉ] neusvedčovala zo skutku obvineného [REDAKOVANÉ], práve naopak zobrala vinu za skutok na seba. Bolo v súlade so zákonom, ak týchto dvoch obvinených zastupoval spoločný obhajca aj v rámci odvolacieho konania, preto túto námietku vyhodnotil najvyšší súd ako neopodstatnenú.»

22. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd sa vecou sťažovateľa riadne zaoberal a príslušné právne

normy interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, keď rozviedol svoje úvahy, ktorými sa pri svojom rozhodovaní riadil. Najvyšší súd svoje rozhodnutie tiež zrozumiteľne a preskúmateľným spôsobom odôvodnil, pričom dal náležitú odpoveď aj na námietky sťažovateľa uvedené v podanej sťažnosti (pozri bod 3).

22.1 Najvyšší súd správne poukazuje na to, že z príslušných ustanovení Trestného poriadku (bod 20) explicitne vyplýva možnosť obvineného vzdať sa svojej účasti na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu pojednávajúcim o podanom odvolaní, pričom zo zápisnice o verejnom zasadnutí krajského súdu zo 14. januára 2014 je zrejmé, že sťažovateľ, ako aj spoluobvinená [REDAKOVANÉ] boli na verejné zasadnutie riadne a včas predvolaní a že sa ho obidvaja z vlastnej vôle nezúčastnili. Verejného zasadnutia sa však zúčastnil im ustanovený obhajca a prokurátorka Krajskej prokuratúry v Bratislave, pričom z obsahu zápisnice vyplýva, že sťažovateľ sa svojím podaním z 13. januára 2015 výslovne svojej účasti na verejnom zasadnutí vzdal (k tomu pozri výklad v bodoch 19 a 20 odôvodnenia).

22.2 Z obsahu prednesu obhajcu uvedeného v zápisnici o verejnom zasadnutí je zrejmé, že spoluobžalovaná [REDAKOVANÉ] sa doznala ku skutku s cieľom znížiť hroziaci trest pre sťažovateľa vzhľadom na jeho predchádzajúce odsúdenia, pričom obhajca sťažovateľa navrhol odvolaciemu súdu tohto oslobodiť spod obžaloby. Naproti tomu prítomná prokurátorka Krajskej prokuratúry v Bratislave navrhla odvolaciemu súdu neprihliadať na písomné prehlásenie spoluobžalovanej [REDAKOVANÉ] z dôvodu jeho účelnosti. Z uvedeného vyplýva, že písomné podanie spoluobžalovanej, ktorým chcela/mienila prevziať celú vinu za trestnú činnosť im kladenú za vinu na seba v snahe vyvinieť sťažovateľa nie je možné vnímať ako úkon v rozpore so záujmom spoluobvineného (sťažovateľa), teda taký úkon, ktorý by bol v kontradikcii s obsahom práva na obhajobu, ktorým je dosiahnutie čo najpriaznivejšieho verdiktu súdu. Sťažovateľom namietané porušenie práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 40 ods. 3 listiny bolo garantované aj prítomnosťou jeho obhajcu na verejnom zasadnutí súdu.

22.3 Ústavný súd konštatuje, že ani prípadná nesprávne zvolená/neúčinná taktika obhajoby vrátane pasivity obhajoby nemôže byť pričítaná na zodpovednosť samotnému súdu (body 17 a 18 odôvodnenia).

23. Ústavný súd poukazuje na to, že medzi jeho prioritné úlohy nepatrí kontrola rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska zákonnosti a správnosti ich postupov, ale posudzovanie konformity týchto postupov s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou ratifikovanou a vyhlásenou spôsobom ustanoveným zákonom a kritériom rozhodovania ústavného súdu je predovšetkým miera ingerencie do základných práv alebo slobôd sťažovateľa pri zohľadnení okolností každého konkrétneho prípadu (IV. ÚS 24/07, III. ÚS 217/09, III. ÚS 522/2011).

24. S poukazom na uvedené skutočnosti ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by signalizovali porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v dôsledku čoho ani nemohlo dôjsť k porušeniu ďalších ním označených práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny, preto ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmieta podanú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

25.1 Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre priznáva sťažovateľom označeným článkom ústavy charakter všeobecného ústavného princípu (čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 ústavy), ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (m. m. napr. IV. ÚS 119/07, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 70/2011, III. ÚS 66/2012) a ktoré síce nepriznávajú fyzickým osobám a právnickým osobám konkrétne základné práva alebo slobody, ale sú v zásade vždy implicitnou súčasťou akejkoľvek rozhodovacej činnosti ústavného súdu, a teda aj rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Za týchto okolností prichádza v konaní o ústavných sťažnostiach do úvahy vyslovenie porušenia tých ustanovení ústavy, ktoré majú charakter ústavného princípu len v spojení s vyslovením porušenia konkrétneho základného práva. Neprichádza však do úvahy, aby ústavný súd vyhovel sťažnosti bez toho, aby vyslovil porušenie konkrétneho základného práva.

25.2 Keďže v posudzovanej veci napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nebolo zistené porušenie sťažovateľom označených práv (bod 24 odôvodnenia), nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto základných interpretačných, resp. aplikačných pravidiel.

26. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2018